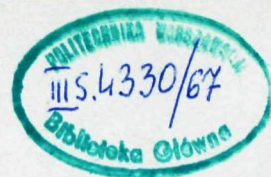

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

252

LEON KARASIŃSKI
(1879—1945)

Leon Karasiński urodził się 29 VIII 1879 r. w Warszawie jako syn znanego przemysłowca Leona, współwłaściciela warszawskiej Fabryki Maszyn Parowych i Odlewni „Orthwein, Karasiński i Ska”. Uzyskawszy w 1900 r. świadectwo dojrzałości w IV Gimnazjum Filologicznym w Warszawie, kształcił się dalej na Wydziale Fizyczno-Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończył ten wydział w 1905 r. ze stopniem kandydata nauk matematycznych. Przez następne dwa lata studiował na Wydziale Technicznym Uniwersytetu w Liège (Belgia), uzyskując stopień inżyniera mechanika z najwyższym odznaczeniem.

Po powrocie do Warszawy pracował początkowo (1907—1912) jako samodzielny konstruktor działu maszyn parowych, pomp i przyrządów cukrowniczych w biurze technicznym fabryki, której współwłaścicielem był jego ojciec, a następnie zajmował stanowisko kierownika działu silników parowych i urządzeń cukrowniczych w Zakładach Mechanicznych „Lilpop, Rau i Loewenstein” (do grudnia 1915 r.). W latach 1911—1918 prowadził jednocześnie wykłady kilku przedmiotów zawodowych w Szkole Mechaniczno-Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda oraz na kilku kursach technicznych w Warszawie. Podczas I wojny światowej należał do Koła Mechaników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich.

Będąc członkiem grupy mechaniczno-elektrotechnicznej Sekcji Politechnicznej przy Wydziale Technicznym Towarzystwa Kursów Naukowych w Warszawie, należał do grona osób, które w 1915 r., pod okupacją niemiecką, doprowadziło do uruchomienia Politechniki Warszawskiej (PW) jako uczelni polskiej. W 1916 r. podjął w PW wykłady z wytrzymałości tworzyw na wydziałach: Inżynierii Budowlanej (później Inżynierii Lądowej) oraz Budowy Maszyn i Elektrotechniki (później odrębnych wydziałach: Mechanicznym i Elektrycznym). Przejściowo wykładał też matematykę na Wydziale Architektury. Z dniem 1 IV 1919 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a z dniem 1 V 1920 r. profesorem zwyczajnym mechaniki technicznej na Wydziale Inżynierii Lądowej. Na skutek reformy szkolnictwa i zwinienia wielu katedr w uczelniach wyższych zmuszony był przejść z dniem 26 IX 1933 r. w stan spoczynku. W latach 1936—1939 wykładał na Wydziale Budowy Okrętów i Konstrukcji Stalowych w Państwowej Szkole Technicznej w Warszawie.

Prof. L. Karasiński był postacią nad wyraz barwną. Wyróżniał się dużym poczuciem humoru i dowcipem. Był wielkim oryginałem; chodził zawsze w tużurku, mówił chrypiącym głosem, miał wielką czarną brodę. Na temat jego powiedzeń i sposobu bycia krążyło na uczelni wiele anegdot. Wykłady prowadził bardzo interesująco i żywo. Do studentów odnosił się z dużym zaufaniem.

Główną domeną działalności naukowej, dydaktycznej i publicystycznej prof. L. Karasińskiego były zagadnienia wytrzymałości tworzyw. Był on organizatorem międzywydziałowego Laboratorium Wytrzymałości Tworzyw, w którym prowadzono prace głównie w zakresie badań wytrzymałości materiałów budowlanych i drogowych, normalizacji polskich cementów, technologii betonu do nawierzchni drogowych. Dzięki jego wysiłkom laboratorium stało się przodującą placówką krajową, której prace badawcze i orzeczenia, zwłaszcza w zakresie materiałów budowlanych, miały wiążącą moc urzędową, rozstrzygającą nieraz kwestie sporne co do jakości materiałów. Jego prace dały w Polsce impuls do rozwoju i głębokich studiów nad wytrzymałością tworzyw, którą sam prof. L. Karasiński traktował jako naukę stosowaną o praktycznym znaczeniu. Skupił on wokół siebie i wykształcił grono aktywnych współpracowników, którzy podjęli trud kontynuowania jego dzieła.

Prof. L. Karasiński ogłosił wiele artykułów fachowych, głównie w *Przeglądzie Technicznym* (tu m.in. w 1926 r. polemizował z prof. M.T. Huberem w sprawie nowego wzoru na wyobczenie niesprężyste) oraz w *Mechaniku*, *Inżynierze Kolejowym* i *Cemencie*. Opracował i wydał kilka podręczników, m.in. „Kurs silników parowych” (1915), „Podstawy teorii sprężystości” (1921) i najważniejsze dzieło „Wytrzymałość tworzyw”, wydane trzykrotnie (1919, 1921, 1930).

Przez wiele lat przewodniczył różnym komisjom normalizacyjnym materiałów budowlanych. Był członkiem Komisji Budowlanej i Podkomisji Cementowej przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym w Warszawie, a także inicjatorem, autorem bądź współautorem wielu nowych norm w tym zakresie. Współdziałał z Radą Cementową przy Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu, m.in. jako inicjator znormalizowania piasku wzorcowego do prób wytrzymałościowych cementu i tworzyw wiążących.

Podczas okupacji hitlerowskiej utrzymywał się z prywatnego nauczania. Pracował nadal naukowo, m.in. napisał podręcznik z zakresu trygonometrii płaskiej i sferycznej (rękopis zaginął w czasie powstania warszawskiego). Wkrótce po wybuchu powstania został wywieziony wraz z żoną do obozu koncentracyjnego w Münchholz-Steyr w Austrii. W warunkach obozowych pracował nad teorią odkształceń i naprężeń (zachowany rękopis pracy znajduje się w Instytucie Dróg i Mostów PW). Prof. L. Karasiński zmarł 23 III 1945 r., na krótko przed wyzwoleniem obozu. W 30 rocznicę jego śmierci, staraniem PAN, umieszczono napis nagrobny pamięci Profesora na grobie rodziny Karasińskich na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie (kwatery 13-III-11/12).

Oprac. Jerzy Kubiatowski